

om en Retssag, har jeg kun at sige, at jeg ikke skulde have det mindste imod, om der blev anlagt en Retssag for en hvilken som helst Ret, tværtimod, jeg vilde være ganske glad ved at faa Domstolene til at afgøre, om jeg har begaaet et Lovbrud eller ej. Jeg har ment, at jeg alt har stillet mig tilstrækkelig velvilligt, og jeg har kun villet give disse yderligere Oplysninger.

Saa er der derefter et andet vigtigt Spørgsmaal, hvormed jeg ogsaa er nødt til at sige et Par Ord, fordi jeg ser, at jeg er bleven misforstaaet. Det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds (J. C. Christensen) har sagt: „Nu siger den højtærede Kultusminister“ — med den ærede Formands Tilladelse oplæser jeg et Par Linjer — „at det er ikke hans Mening at medvirke til at skaffe en særlig Repræsentation, han mener, at Kirken skal have en Repræsentation, som ligger i Rigsdagen, den er Kirkens Repræsentation, og anden Repræsentation tænker han ikke paa“. Ja, det gør mig ondt, men jeg kan ikke sige andet, end at det maa betragtes som en Misforstaaelse, og jeg vilde nødt, at den skulde udbrede sig. Det kan maaske komme af, at naar jeg ellers har talt om den Sag, har jeg i Reglen talt over for en Forsamling af Præster, hvor jeg ikke har behøvet at udtale det, jeg betragtede som en given Ting, det, der ogsaa var Forudsætningen, da jeg talte her, nemlig at jeg naturligvis ikke ansaa den konfessionsløse Rigsdag for at være vel egnet til at være Repræsentation for Kirken. Det er noget, som jeg synes følger af sig selv. Det, jeg har sagt, er, at jeg var glad ved, at vi hidtil ikke have faaet nogen anden Repræsentation, fordi jeg mener, at hvis vi tidligere skulde have haft en anden Repræsentation, vilde vi have faaet en, som vi havde været i endnu ringere Grad tjent med, og jeg har udtrykkelig sagt, at som *Forholdene ere*, ønsker jeg for mit Vedkommende ikke at have anden kirkelig Repræsentation at forhandle med end den høje Rigsdag. Det er noget ganske andet. Det er ingeniunde min Mening, at det er noget, man i Tidens Løb skal blive staaende ved, men min Mening er den, at vi endnu ikke ere komne saa vidt, at man kan ønske, der skal vælges en særlig kirkelig Repræsentation. For at komme saa vidt, skal der uddannes en ganske anden offentlig kirkelig Mening end den, der endnu er kommen frem her i Landet. Og jeg skal dertil føje, at det selvfølgelig heller ikke er min Mening — det mener jeg, man maa have kunnet forstaa af mine Udtalelser —

at jeg vilde ønske en særlig kirkelig Repræsentation, bestaaende udelukkende af Præster og Bisper, som der er talt om. Det kunde aldrig falde mig ind. Men skal der være Tale om en Gang at komme til en Repræsentation, maa det selvfølgelig være en Repræsentation, der bestaar baade af gejstlige og Lægfolk. Og jeg maa maaske tilføje: Jeg talte om de udvidede Stiftskonventer og sagde udtrykkeligt, at de fik ikke nogen som helst Myndighed. Men jeg vil tilføje, at mit Haab er, at der derved, at der efterhaanden danner sig fuldstændig fri kirkelige Forsamlinger bestaaende af Præster og Lægfolk, skal udvikle sig en saadan offentlig kirkelig Mening, at den Tid kan komme, som efter min Mening endnu ikke er kommen, da vi kunne faa en kirkelig Repræsentation.

Med Hensyn til Kirkeraadet maa jeg sige nogle ganske faa Ord til det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds. Naar man vil gaa til den kongelige Anordning, maa man ikke glemme, at det er udtalt ogsaa der, at dette Raad skal ikke have besluttende Myndighed, men kun være en raadgivende Forsamling. Jeg skal derimod med Fornøjelse gøre den Indrømmelse, at det af Anordningen fremgaar, at man tænkte sig noget mere med Kirkeraadet, end det er blevet. Det ærede Medlem vil til Gengæld vist give mig Ret i, at det aldrig er blevet til andet, end hvad jeg udtalte, hvilket er i Overensstemmelse med, hvad Biskop Monrad udtalte — jeg vidste ikke, da jeg første Gang havde Ordet, at han havde udtalt sig i Rigsdagen derom — nemlig, at det er blevet til, hvad jeg vilde kalde en perennerende, en vedvarende kirkelig Kommission. Raadet har, som jeg sagde sidst, ikke blot ingen besluttende Myndighed, men det tænker heller ikke paa at tilegne sig en saadan, og det har det aldrig gjort, saa længe jeg har været Medlem deraf.

Endnu skal jeg nævne, at naar det ærede Medlem bragte Præsteforeningen paa Bane, saa har jeg intet dermed at gøre. Den har for Resten bestaaet længere, end det lod til efter det ærede Medlems Udtalelse. Det er over halvandet Aar, siden jeg blev opfordret til at indtræde i den, men jeg sagde nej for mit Vedkommende. I øvrigt følger det af sig selv, at da vi have almindelig Forsamlingsfrihed, kunne vi ikke forbyde Præsterne at træde sammen, og at dette skulde indeholde nogen Fare for, at vi skulde komme til en hierarkisk Kirkestyreelse, tror jeg ikke. I alt Fald kan jeg love de Herrer, at saa